

Posudek na disertační práci PhDr. a Mgr. Kateřiny Kadlecové

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd

Ideologická perspektiva na stránkách ženských exkluzivních časopisů

Práce je rozdělena do pěti zásadních kapitol, kde v úvodu a následujících pasážích autorka popisuje předmět výzkumné činnosti a zabývá se jazykem jako nositelem informace. Na základě prostudované četné literatury si všímá ideologie a perspektivy, věnuje se také feminismu v ženských časopisech, který se do nich promítal především v počátcích jejich vycházení (v souladu s tehdejší atmosférou ve společnosti a se vznikající feministickou reflexí médií u nás). Dlužno podotknout, že tato feministická reflexe se zapouzdřila a omezila na několik osob (osobností), které se jí věnují, nicméně problém je v tom, že reflexe vychází pouze z několika směrů feminismu (především nemarxistického a levicového), tak že závěry této percepce jsou poněkud jednostranné. Současný feminismus je daleko pestřejší, než by nezasvěcený pozorovatel mohl soudit z toho, co je publikováno v tzv. exkluzivních časopisech (ale i jinde – např. Magazín MFDNES, ONA apod.)

V druhé části práce se autorka věnuje metodologii (viz kapitoly Kritická analýza diskurzu, Analýza argumentace, Feministický pohled na mediální vědu). Ve čtvrté kapitole rozebírá sociální a mediální kontext, ve kterém se tzv. ženské časopisy pohybují, a z početného vzorku vybírá některé mezníky, na kterých dokumentuje používaný jazyk.

Své poznatky shrnuje a připojuje závěrečnou kapitolu.

Práce na tématu nebyla snadná – autorka prokazuje velmi dobrou znalost primární i sekundární literatury, její pracovní postup ztížil fakt, že se snažila o poučený odstup a nechtěla podléhat apriorním soudům, které se v případě tzv. ženských časopisů nabízejí. Velmi podrobně a kriticky popisuje používané argumenty, upozorňuje na to, že v mnoha případech redakce píše jednoznačně zaujatě (a není uvedena ani autorka). Po jakémsi „feministickém“ úkroku se ale tyto časopisy vracejí k tomu, že jsou spíš nosičem reklamy, zdůrazňujícím ženskou samostatnost ve vztahu ke společnosti (a především mužům). Žena je brána jako bytost emocionální, jako entita, která není součástí politického nebo ekonomického dění. Autorky textů jsou pak součástí příběhu, interpretují svůj názor. Krom toho – jak už jsem napsala ve své práci Česká média a feminismus – jazyk, který používají tyto časopisy, se pak objevuje ve zpětné reakci čtenářek (respektive ve výběru dopisů, který konvenuje redakcím), tak že jde o jakousi subkulturu.

K práci mám několik spíše marginálních výhrad: předpokládala bych, že se do literatury dostanou i zkoumané časopisy, také bych předpokládala, že autorka uvede Betty Friedan : Ženskou mystiku (kterou předpokládám, že četla), v citátech se objevuje Burton – Jiráček bohužel jako Buton – Jiráček), ale v literatuře není. Knihu K hříchu i modlitbě napsala Milena Lenderová, Vojta Náprstek nezaložil Americký klub dám roku 1965 (s. 29). Ani Jana Hybášková není Hubáčková (s. 115). Když jsem ovšem psala tento posudek, vyskakovala mi jména, která jistě vyskakovala i autorce a ona je nezachytila.

Pro všechna pozitiva v mém posudku zmíněná proto doporučuji práci k obhajobě a doufám, že autorka svá tvrzení obhájí.

Doc. PhDr. Barbora Osvaldová
24. 6. 2010